

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๒ ต่อมาพรรคไทยธรรมาธิปไตยมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๔ โดยมีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ นายทะเบียนได้ตรวจเอกสารแล้ว พบว่า พรรคไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามกฎหมาย และข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๒ (๓) ข้อ ๓๓ และข้อ ๗๑ ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย และสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมมีจำนวนไม่ครบหนึ่งร้อยคนตามที่ข้อบังคับพรรคกำหนดไว้ ซึ่งเป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคไทยธรรมาธิปไตยยื่นคำชี้แจงสรุปได้ว่า พรรคได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคดังกล่าวแล้ว โดยยืนยันว่าผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกพรรคและมีจำนวนเกินหนึ่งร้อยคนสำหรับสถานที่จัดประชุมได้มีการเปลี่ยนแปลงสถานที่จัดประชุมอย่างกะทันหันจากกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดสุพรรณบุรี และเอกสารที่นำส่งนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ระบุว่าจัดที่กรุงเทพมหานครนั้นเป็นความผิดพลาดของเจ้าหน้าที่พรรคที่ไม่แก้ไขเอกสารก่อนนำส่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ประกอบกับเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่ได้ดำเนินการไว้ล่วงหน้าแล้ว

๒. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

กรณีมีเหตุที่จะสั่งให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๒ กำหนดการประชุมใหญ่สามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรค คือ กรรมการบริหารพรรค สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐมนตรีในขณะนั้น สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค และผู้แทนสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค ทั้งนี้ ข้อ ๓๒ กำหนดให้หัวหน้าพรรคต้องแจ้งคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ทุกคราวแก่สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน โดยให้ระบุวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุม เมื่อตรวจสอบเอกสารประกอบแล้วปรากฏว่า พรรคไทยธรรมาธิปไตยใช้วิธีการเรียกประชุมด้วยวาจา โดยบอกต่อ ๆ กันระหว่างสมาชิก และพรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่มีรายชื่อสมาชิกที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๒ (๓) ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย และการประชุมใหญ่สามัญมีองค์ประชุมไม่ครบหนึ่งร้อยคนตามที่ข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๓ กำหนดไว้

ดังนั้น การที่พรรคไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๒ (๓) และข้อ ๓๓ เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๒๖ ซึ่งเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๓. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก จำนวน ๑๑ เสียง วินิจฉัยว่ากรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ส่วนเสียงข้างน้อย ๑ เสียง (นายอมร รักษาสัตย์) วินิจฉัยให้ยกคำร้อง เพราะเห็นว่า เป็นกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ (๓) ก่อน

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้นศาลรัฐธรรมนูญจึงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง สั่งให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตย

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ พลโท จุล อติเรก นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เฉลิมวณิช นายพันธ์ จันทรปาน นายมงคล สระภู่น นายศักดิ์ เตชาชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอมร รักษาสัตย์ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๐ ตอนที่ ๙๗ ก วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖
